

Gospodarske stvari.

Gnojivna moč premogovega pepela.

Premogov pepel ima nemalo gnojivne moči v sebi. Če se s tem pepelom travniki in lucernska detelišča potrosijo, se njegova moč brž pokaže v lepši in gostejši rasti raznih trav.

Že od daleč se poznajo prostori, po katerih se je pepel potrosil. Krmine rastline bujnejše rastejo in posebno listnate zeli, kakor razne sorte detelje močnejše prodirajo na videlo. Ta zanimiva prikazen je misleče kmetovalce izpodbodla, da so dali premogov pepel kemično preiskati in ta preiskava je pokazala, da ima premogov pepel v sebi:

	I.	II.	Poprek
1. dušika ali gnojilca	0.423 %	0.670 %	0.523 %
2. fosforove kisline	0.058 "	0.058 "	0.058 "
3. kalija	0.208 "	0.038 "	?
4. apna	2.250 "	3.205 "	2.228 "
5. magnezije	0.816 "	0.632 "	0.724 "
6. žveplove kisline	0.863 "	0.700 "	0.782 "

Čuditi se moramo pred vsem veliki množini dušika ali gnojilca, ki ga nahajamo v premogovem pepelu. Da to stvar prav ocenimo, so moramo spomniti, da ima hlevni gnoj jednako veliko množino te gnojivne prvine v sebi. Seveda se ta tudi spreminja in se ravna potem, kakor je premog več ali manj popolnoma sežgan. Pri navadnem načinu sežiganja ima pepel še vedno nekakošnjo črunkasto barvo, kar kaže, da je še vedno nekoliko nesežganega oglja v pepelu, v katerem oglju, ker ni do cela sežgan, je še zmirom nekoliko dušikovih spojin nerazkrojenih ostalo.

Posebne pomena in vrednosti so vrh tega pa še mineralične gnojivne tvarine, apno, magnezija in žveplova kislina. Pa že zelo spremenljiva množina kalija v premogovem pepelu kaže, kako različna je njegova gnojivna vrednost tudi glede mineraličnih gnojivnih tvarin. Ta vrednost se toraj zelo spreminja po večji ali manjši njegovi množini peska in žlindre, ki jo ima pepel v sebi. Gori navedena vsebina gnojivnih snovi pa vendar kaže, da je premogov pepel sposobno gnojivo za travnike in detelišča, zlasti lucernska, pa tudi za njive, ki so gnoja potrebne. Kder se tedaj tak pepel brez velikih vozniških potroškov dobiti more, naj se kolikor mogoče z njim gnoji. Zapomniti pa si je, da se mora pepel poprej rešatati, da se vse debele žlindre očisti, ki je le dobra, da se z njo popravljajo poti. Presejani tanki čisti pepel pa je za gnojenje.

Ali izgubi povžito plevelovo semenje v živalskem želodcu prebavljeno svojo kalivno moč?

Akademija znanosti v Parizu je v tem oziru nekoliko poskušenj napraviti dala, ki res

zaslužijo, da v širjih krogih znane postanejo. Dali so nekolikim konjem med navadnim ovsem tudi nekoliko kostrebinoga semena. Kostreba ali stoklasa je plevel ki se pogosto po njivah med žitom nahaja. Imenuje se tudi kopitnik (*Bromus arvensis*), glistnik, norški oves ali rapulja. Iz konjskega blata so potem neprebavljeno kostrebinoga seme izbrali in ga posejali. In glej! večidel tega semenja, akoravno je že bilo skozi konjski želodec in čreva popotovalo, je lepo kakor nepovžito seme kalilo in rastlo.

Pri drugi poskušnji so dali iz konjskega blata izbrano neprebavljeno kostrebinoga seme volu povžiti. Iz volovjega blata so neprebavljeno seme izbrali, ki je tedaj dvakrat skozi živalski želodec in čreva popotovalo, se je zopet posejalo in večidel kalilo in rastlo.

Ta res zanimiva prikazen je poskuševalce še k tretji poskušnji spodbudila, katera je obstajala v tem, da so dali od tega iz volovjega blata izbranega semena svinji povžiti in ga potem iz svinjskega blata izbrati in zopet posejali in tudi tega semena, ki je tedaj trikratno pot skozi živalski želodec in čreva naredilo, je veliki del bilo kalivnega in je rastlo. Kaj sledi iz vsega tega? Za nas sicer nič posebno novega, ki vemo, da za vsakim plotom, zidom ali grmovjem najlepše mlade gruške, jabolane in črešnje vraščajo. Vendar pa, da z gnojem veliko, veliko plevelnega semena na polje zasejamo in da bi bilo dosti bolje, ko bi se živalim kuhana ali vsaj dobro poparjena krma polagala.

Sejmovi. Dne 29. marcija v Tilmiču; dne 31. marcija v Celju in Vitanju; dne 1. aprila v Radgoni, dne 2. aprila v Artičah in dne 3. aprila v Gradcu.

Dopisi.

Iz Konjic. (Kat. pol. društvo.) Naše kat. pol. društvo je obhajalo pustno nedeljo 7. t. m. trinajsto obletnico svojega 14. društvenega leta. S kristijansko prijaznim pozdravom nagovorili so preč. g. predsednik lepo število navzočih, katerih je bila sobana napolnjena. Nasledovala je kakor vsako leto volitev novega odbora. Večinoma je razun tajnika, njegovega namestnika in denarničarja ves odbor pri starem ostal. Udov šteje društvo do sedaj za vsem 302, in nadjati se je, da še bode v prihodnje število polagamo naraslo. Tega je treba posebno današnje dni, da se katoliška društva snujejo, osnovana ohranjujejo, in vsestransko gmotno podpirajo proti sedaj vladajočemu lažiliberalizmu. Zakaj ta hoče s svojim pogubnim upljivom že vse kote naše ljubljene domovine s svojimi brezbožnimi načeli okužiti in nekdanj trdno katoliško podlago mile naše Avstrije porušiti. — Ravno temu kat. društvu se ima